

Pomhaj Bóh!

Cíklo 26.
1. julijs.

Létnik 10.
1900.

Serebske njejedzelske Łapjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Ssmolerjez knihiczijsčeřni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtſtěnu píchedplatu 40 np.

3. njejedzela po ſwj. Trojizn.

1. Pětr. 5, 6. 7.

„Bóh napſcheczi wo ſteji hordym, ale poniznym dawa wón hnadu. Teho dla ponizuječe ſo pod Božu móznu ruku, ſo by wón waſ powyſhil w ſwojim czaſu.“

Człowjek ſo ſam ſe ſwojimi myſliczkami njeſe wot młodoseže ſem; tón jedyn je ſjawnje wupowieduje, tón druhí je haji a ſubla hluboko w potajnym. Szedzi w kózdziczkim człowjeku ſkradźny pěšnik a poeta, kiž wſchelake džiwje njeſestajene pěſniczki we ſebi a we zylym ſwécze dokonja, ale ſhwjate piſmo praji wo tutym waschnju pěſniczkom: „Myſl człowiskeje wutroby je ſla wot jeho młodoseže.“ To placzi wo wſchęch hordych człowiskich myſliczach a wo ſ wyžoka wſatych fantaziach a pěſnijach njeſlamaneje wutroby. To je Pětr ſam ſbonił, jako wón do czerpjenja khotđazemu knijszej jumu prajesche: „Bóh cze ſwarnuj, to ſo czi ſtač njebudže“. Pětr běſche wupowiedzenie paſſionſkeje hiſtorije, kotrež tón knijs tam wěſhczesche, jara njerjanu namakał a w ſwojej ſahorjenej luboſczi k temu knijszej pocža wón pěſnicz wo dobyčeřskim a krónowanskim czaſu teho knijsa, wo Davidowym trónje a wo knižeſtſtwe na ſwécze a wo ſudzenju pohanonow a ſhtož dyrbjesche wjeſelohra hewač hiſhczę wopſchijecz. Alle hlaj, tón knijs jemu zyłe pěſniſtwo hromadu storhny ſi kruthmi ſłowami: Dži wote mije prjecz, satanaſzo, ty ſy mi k pohóſchenju; pſchetož ty njeměniſch, ſhtož Bože

je, ale ſhtož człowjeczne je. Šhtož Pětr wo ſwojim knijsu, to pěſni naſch naturski człowjek, tón starý ſadam, wo kſchesczianu. Hdyž wo czerpjenju ſkyschi, wo thſchnosczi na ſemi, dha praji hnydom: Bóh ſwarnuj, to ſo mi jenož njeſtań! Alle tón knijs tež naſche najlepſche, najnadobniſche, hole człowiske myſliczki wotpoſkaſuje a praji: „Ty měniſch, ſhtož człowjeczne, niz ſhtož Bože je“, a chze, ſo bychmy Bože myſle ſejmali. Pětr pač je wuſnyk a chze je něko tež wucžicž, chze tež w tym ſo wobrocžiwschi ſwojich bratrow poſylnicž.

Sběhn ſwojej woeži a poſladaj na Božu ruku! Wona je mózniſcha džzli wſchitko na ſwécze, wona regeruje njeſjeſha a ſemju. Njeſe hwyſdy na njebju, wobknježi dónđenja ludow a džerzi wſchak ſ doboru tež nicež kózdeho człowiskeho žiwjenja, tež twojeho žiwjenja w ſwojej možy. Na czož wona panje, tam je czezſcha džzli wſcho druhé brěmjo, kaž David ſkorži: „Twoja ruka ležesche wo dijo a w nožy czežžy na mui.“ Hdjež pač pſchifrywa, tam ſy ſkowaný, kaž tež David proſy: „Njeſwotczehn twoju ruku wote mije!“

Hlaj, tute poſladanje dyrbisich pſchede wſchém wuſnycž, ſo twoje zyłe žiwjenje, wot přenjeho hacž do poſlednjeho ſdychnjenja, je wot tuteje mózneje ruky wodžene a ſdžeržane. Alle kač mało jich tute poſladanje nauwuknje. Woni widža człowiske ruki, widža woſhud abo ſlepý pſchipad. Ach ně, poſladaj horje — je Boža mózna ruka, kotrež je do twojeho žiwjenja pſchimyła a chze cze ſwěru ponizecž. Sadž człowjekow, kotsiž cze ſrudžeja a czi kſhiwdi cžinja,

śadu podawków a wobstejnosczom, kotreż czi czeżke ſu, dyrbiſch teho žiweho wschehomózneho Boha ſtejo widzecz, kiž czi tutych człomiejkow, tute wobstejnoscze do pucza ſczele, ſo by ſo na nich ſwuczował w twojim kſcheczijanskim powołaniu. Wukn wot Davida; jało Simei jeho ſetka, jeho ſakliwasche a na njego ſamjenje mjetasche a Joab chzysche jeho moricz, prajesche wón: „Wotpuſhcęcze jemu, njech ſwari; pschetož tón Knies je jemu kaſał.” David wſchaf běſche ſ kralom a Simei bě ſbězkar, kiž bě ſebi ſmierz ſaſluzil; ale David widzi śadu teho kliwazeho Simea žiweho Boha ſtejo, a ſlyſhi ſe rta hanjazeho pscheczwnika przedowanje, kotrež Boh jemu dzerzecz chze. Hlaj, to je duchapolne poſladanie na Božu móznu ruku. Je-li paſ to ſo hafle namaſalo, dha rěka, tež ſo ponižecz pod tutu ſpoſnatu ruku Božu, ſo ponižecz a woczichnycz. Jenoz tam pod wulkeho Boha móznej ruku woczichnje psches měru krobla a jara bojaſna człowjeska wutroba. „Wulkeze wote mnie”, praji Chrystuſ, „pschetož ja ſym ežicheje myſble a ſ wutrobu poſorný, dha budzecze wot poczink namaſacž ſa ſwoje duſche!” Boh chze jara wyžoko ſ nami won, horje hacž ſ ſwojemu trónej — runje teho dla paſ dyrbi taſ hľubočko ſ nami dele do hľubočce.

Hamjen.

Puczowanje po Božim piſmje

abo

Tajſe myſkle nadendzech, Bože ſłowo čitajo.

Podawa ſwérny čitar „Pomhaj Boh-a”.

Wopyt na horje Ararat.

(Poſraczowanje.)

Naschi Kurdiſa a Koſakojo, kotsiž běchu naſ na ſamym horinym wjerſchku pschewodzili, běchu ſwarili, ſchtož ſa naſ ſobu njezechu. Se ſwiedzeńſkej radoſcu ſeſyndachu ſo puczowanſy towarſchojo ſ hymnemu wobjedu. Wupichmy mnohe khmane napoje, a ſrēzachmy mnohe khmane ſłowa.

A nětko, předy hacž ſo na pucz ſ hornym dele naſtajimy, roſhlaſajmy ſo hiſcheze ras koſo woſko. Poſladajmy hiſcheze ras do kraja, hdzež połměſaz knieži, poſladajmy do ſchahoweho kraja, poſladajmy do hospodliweho ruſleho zaſtwa. Skónczne paſ wot poczowasche wóczko tola ſaſo na hobru ſ napſchecza nam, na Wulkim Araracze, kotsiž poſched nam w czichim měrje ſtejſeſhe — wyžoka a kraſna hora. Hlaſachmy psches ſchkleñzy ſa někotrymi ſ naschich puczowanſkich towarſchow, kotsiž běchu ſo hižo wcžera wjecžor na pucz naſtajili, ſo běchu poſphytali, na Wulki Ararat ſaleſež. Tola my jich njewohlaſachmy. Naſhemu człowſkemu woku, — běſche tež wobrónjene ſ wótrymi ſchkleñzami — běchu ſo minyli, ſawěſče běchu jeniežki pschemoležki dypk na hobru nam ſ napſchecza. Bychmy-li móhli ſa nimi poſladacz, bychmy wulzy ſrudženi byli. Hdž ſo radowachmy hlaſajo na móznu, ežichu wotpočzowazu horu a ſwjeſzeleni ſ kraſnym dnjom ſo roſrēzowachmy, dha leži leborka jedyn ſ naschich ruſich towarſchow ſ roſraženym koſczemi we hľubinje. Hora běſche ſwój wopor žadała. — —

My paſ, njeſhonivſchi, kajki woſhud běſche naſcheho towarſcha poſchekhwatal, džechmy ſpoſojeni ſ horu dele. Na drobnych ſamjenjach njemóžech bjes ſtracha dele leſcz. Tež njeběſche runje radoſcz, ſ wuſkeho rjapa do hľubokich próſdnjenjeſzow na wobémaj bokomaj hlaſacz, woſzebie niž, hdž po horje dele džesč. So bychmy lepſchi pucz měli, winychmy ſo na prawizu, tam, hdzež njeběchu ſczeny próſdnjenjeſy na prawizh wjazh tak nahle, a džechmy potom w próſdnjenjeſy dale. Na roſczenej ſkale drje njeby ſo derje ſchlo. Tu paſ běſche ſkala ſ hľubokim vulkaniskim pěſkom pschitryta, w kotrež mōžech ſo kruče ſepjerač, hdž do njeho ſtuviſch hacž wyſche kultow. Haj, khěſh a poſlakajo móžech tu zyle derje bězecz. Taſ poſchindzech borsy dele. Delfa nadendzechmy naſche jěſne konje, na kotrež borsy do lehwa ſſardar Bulak dojehachmy.

Běchmy dozpeli, ſchtož běchmy chyli. Sbože běſche naſ poſchewodzowało. Nětko mózachmy ſebi pomalku na dompučz myſlilež. Sa dženſha paſ běſche hižo poſdže, do Aralika dojehacž. ſſlonečko

běſche ſo hižo na khowanje naſtajilo, a wjerſchku Araratu ſczeleschtej hižo dolhei, tſiróžkoſtej ſežinaj ſ ranju do krajiny pod nami. Taſ dha ſebi ſaſlichmy ſaſo woheň a pschikladowachmy pilnie jaworzoſe halosy. Jaworz roſeže tu wſchudzom koſo woſko. ſaſo naſhili ſo czemna nōz na hórfku krajini. Někotſi towarſchojo wróčichu ſo poſdže ſ Wulkeho Ararata. Hacž na wjerſchku Wulkeho Ararata běchu chyli, dōſchli paſ tam njebeču. Sa jedyn džen njemóžech hacž na wjerſchku hory dōńcz a ſo ſaſo do lehwa wróčic. Druhe wodželenje, tſjo ſ naſchich towarſchow ſ poſchewodzazym Koſakami, njeběſche ſo na druhé ranje hiſcheze wróčilo. Hacž ſo ſdaſche, běchu woni hiſcheze jedyn džen na to naſožili, ſo bychu hacž na wjerſchku dōſchli. Dokelž běſche mjes tutym tſjomi tež Ruk, dha móžachmy jim, kaj běchmy ſebi tež ſrēzeli, ſamym puczowacž dacž ſe ſſardar Bulaka do Aralika a Eriwana.

Taſ dha hotowachmy ſo na dalschi pucz. Wjelbludy, hiſcheze na poſtwje khowaze, ſhoniču naſchi ſlužobni do lehwa a poſkladzechu je ſ naſchej nadobu. My paſ ſo mjes tym hiſcheze po lehwe poſchelhodzichmy. Runje ſeſtupachu ſo Koſakojo, ſo bychu hromadze ſwoju raſchu modlitwu wuſpewali. Taſ ſapoczuje ſo kózdy džen pola koſaffkeho woſaka. Kurdiſy wojazy ſdalichu ſo tehdý wot nich, mějachu tež woſebity ſtan a hinaſchu draſtu a druhe waſchnja; taſ n. poſch. njejedža žane mjaſho. My dōndzechmy hiſcheze někotre kroczele dele ſ žorlu; jeho woda běſche ſo jako drohi poſklad hromadzowala do wulich dōńzow. Stadlo ſpějchymy ſcherych pliſchcow a krokow honjesche ſo tam ſ młodym ranjom. ſſo do lehwa wróčiwiſhi, poſchihladowachmy, kaj naſchi ſlužobni naſche wjelbludy poſkladowachu. ſeneho po druhim ſem poſchivjedzechu a naſowachu jeho taſ doſho, doniž ſo na ſemju njelehm. To paſ činjachu ſ wjetſcha jenož ſ wjele ſtonanjom a ſ hněwym ſorčenjom. ſ hlowu hlaſachu do ſady a ſ hněwom woſladachu, kaj ežea na jich kribjecze roſeže, a někotry wjelblud poſtan nahe ſ hněwom, měnjo, ſo je ſo jemu doſež naſlaſlo. Tola to wſhonicžo njeponhaſche; wone mějachu ſo ſ nowa poſklaknycz a poſchihladowachu potom ſ nowa a hiſcheze hroſniſho ſorčo, kaj ſo jim ežea dale naſlaſuje.

Seſyndachmy ſo na konje. Koſakojo běchu ſo do rjadow ſeſtupali; „ura—a—a“ woſajo hlaſachu ſa naſi. ſ jich wójnskim woſanjom ſo někotry ſ naſchich ſoni naboja, a ſ tym ſo někotry ſ naſchich naſtroža. Žechachmy po horje dele do dola, ſamym pucz, po kotrež běchmy ſa wcžerawſchim ſem poſchischli. Potom paſ winychmy ſo na lewizu, ſo bychmy lawim ſečniſiſeža Wulkeho Ararata a měſtno, hdzež běſche ſo wulfi džel hóřſkeho brjoha do dola dele ſwjeſl, wopytali. Po puczu poſchindzechmy psches někotre kurdiſe wžy, kotrež ſu ſa Araratom ſkhowane. Bruni wjetſhienjo bydlachu ſ wjetſcha hiſcheze w jednorých ſtanach, natwarjenych ſ někotrych ſerdžow a poſkrytých ſ někajſej brunej plachtu. Tajfe ſtaniki ſu jim woſebije witane, dokelž móža je borsy ſaſo dale donjeſež. W hymje paſ bydla w jednorých ſamjených khežkach. ſaſtupiwiſhi do jeneho tajfeho jednoreho domežka, ſo ſawěſče mało nježiwiſch, wuhlaſajo na ſemi kraſne plachty (teppichi) ſ kraſnymi barbami, kotrež ludžom ſa tuni pjenjeſ wotkupichmy, ſo bychmy dopomjeńežko na horu Ararat ſobu domoj poſchinieſli.

W tatarskej wžy Achuri poſhnédachmy a powobjedowachmy we wulkim ſtanje. Blido wſchaf nam kryte njeběſche: naſch wobjed ſtejſeſhe na ſemi, ſ plachtami poſkladzenej. K jědži mějachmy jara dobre móloko, dale „ſchischiſlik“ a kraſne běle „arbuſy“ abo melony. „Schischiſlik“ ſu ežaſki ſkopjazeho mjaſha, na widliczkach poſchi wohnju ſpjeczene. „Arbus“ abo „melony“ ſu roſtliſke plody, naſchim ſirbzam podobne; jich mjaſho ludžo ſyre jědža, dokelž jim jara derje lacžnoſež ſpočoji.

Sdasche ſo, ſo chze naſ ſbože ſ wjedrom wopuſheziež. Njebjo poſky ſo ſ hrožazymy čornymi mróčelemi. Wone ſakrychku Araratu wjerſchku, a borsy ronjeſche ſo deſchecik na wuſmahlene brjohi. Taſ hafle prawje ſpoſnawachmy, kajke woſebite ſbože běſche naſ ſ dotalnymi ſlónčnymi dnjemi poſchewodzowalo. Poſchi tajfum wjedrje naſ na horu njeſabjeſche. Poſched naſi w Arakſowym dole a ſa naſi na horach hlyſtasche ſo bjes poſchecz, a ſo hrimasche, jało chyli ſemja ſ nowa wotuežic, ſo by woheň pluwała. Dolho paſ tajfe ſnjemdrjenje Božeje ſtrobry njeſrajeſche; a ſaſo běſche naſ ſbože poſchewodzowalo: nimale ſuſchi poſchindzechmy do Aralika. Poſchachmy ſebi tu khwilku měra a ſ dobrým woſjedom doſtachmy nowe možy. Ruskim offiſeram, naſ hacž ſem poſchewodzazym, praſachmy tu poſlednje „Stupaje ſi Bohom“. W nožy poſchindzechmy do Eriwana, hdzež naſ naſche žónſke witachu.

Džen wotpočinka w Eriwanje! Tajki běchmy ſebi ſawěſeže ſaſlužili. Wuzichmy jón ſi tym, ſo měſčanské haſhy a haſti pſche- khodzachmy, ſo wophtachmy ſtaru a nowu moscheju (muhamedanskú zyrkej), roſpadany perſiſti hród a wiñiž. Tu derje pobychmy! Rjane winowe ſitki kūpichmy tu punt ſa nehdze tſi abo ſchthyri pjenjeſki, wulki ſicze ſi kražnymi, wulkimi, podolhojthmi ſornami bjes ſorniſechkow. Tež wukupachmy ſo tu a paſzechmy lěnika.

Wjele žiwjenja wſchaf w Eriwanje njeběſche, a tola hladash ſtajnje ſaſko rad na tamne zuſe žiwjenje, woſkebie w baſarach. Haſhy ſu tu wuske; duž khodžiſch ſtajnje w khlodku a pſchi thym poſhlaſch do khlamow a dželańjow, na haſhu ſtajnje wotewrjenych.

Tu wohlaſch pjetkarjow pſchi džele. Na deſtach ſuwaja niwke čeſto na pěſk w pjezhy, fotruž ſu pſches tepijenje po boſu ſapyrili. Čeſto roſběhnje na czeńki, dolhi tykanz a je ſa krótki čuſh pſchepječem. S wuſchikom wuczehnje pjetkar tykanz ſi pjezhy a ſeſuwa czeńke khleby, na ſaplatu podobne, do ſwojich khlamow; tam ſpoivſcha je druhí pjetkar na ſchtryežki kaž trijenja, abo wón pſchekole je a napoivſcha jich wjazy na dolhe hoſdze. Pſchińdžeſch ſi tajkemu Eriwanskemu pjetkarjej po khleb, wottorhnje kóhcz khleba, ſviſe jón do walcza a potom jón pſchewaži.

(Pokařowanje.)

Lubin a Lubinka

abo

ſaloženje Lubija.

W Sſerbach wſchelake měſtne mjenia nadeńdžemy. Někotre ſu khetro džiwnie, jako: Holza, Kuth, Žama, Pakoſtriza a Tſi Žony a tak dale. S čeho to abo tamne mjenio pſchińdže, da ſo pola mnohich tak a hinač wuklado. acz. Žane pak njeje zyle bjes pſchi- čimy date.

Piſmawuczeni a rěčeſphytni ſu wjele prözy meli, ſo bychu wuſlēdžili, kajki ſaložk maja ſerbſte wžy a města. Pola někotrych wſchaf to njeje čežka wěz; mnohoſc tych mjenow pak je wot mužow wſata, kothiž ſu w ſastarſku tute wžy ſaložili. — Bukezy ſo mjenuju po ſwojim ſaložerju Buf, Schekezy po ſaložerju Schef.

A wjele druhich mjenow hiſheze wujaznjene njeſhu. Kelko napinanja myſlow ſtej jenož mjenje Minakal a Njeſwacžido wu- budžalej! A ichtó je, kif móže nam njednělowny wułozk dacz? A ſchtó wułozj nam zyle ſi poſnej wěroſežu mjenia: Krebjia, Klětno, Mart a Bart?

Hudacž drje ſo wo tym tak a hinač hodži, ale hole wuhudanja — byrnjež druhdy baſnikarjam ſajimawe — njeſhu rěčeſwustoſtym hódz. Mjes druhimi ma ſo tež tak ſi mjenom Lubij. Njeboežicžki ſlawny pſchepytowar ſerbſkeje rěče, Jan Ernst Šsmoleř, praſi: „Mjenio Lubij pſchińdže wot ſłowa Lub, to rěka: Lubij muž.“ A najkeřiſcho tež hinač njeje.

Mjes ludom pak hinač praſa, a to na to waſchnje, ſo ſo ſtare bajki do wułozkow pſchadu. A tu bajku chzu wam ſi někotrymi pſchilozkami podacž, kajkuž je mi mój wuj, njeboh Wičzas ſi Koporž, powjedał.

* * *

Hdyž ſo nehdze we bajkach wo starodawnych Sſerbach jedna, ſo tež najbóle na jich kralow ſpomni. Ale to je najmjenje, ſchtož ſo wo ſerbſkich wjerchach praſicž wě. W naſchim čažbu ſtare powjedanczka wo nimi dale a bóle doſyňkuja. Druhdy ſo hiſheze jich mjenia ſlyſha, jako: Pſchibyſław a Žaromér, Miliđich a Dobrodich a druhe. Wo ſedmich kralach nad Lubinom, wo kótrzych ſtare bajki baya, ani jeneho mjenia njeſnajemy. Poředko mjenuju ſo tež hiſheze mjenia wo jich ſydlischczach a hródach, jako wo hródze krala Miliđicha na Hrodžiſku pola Židowa a Budyschina.

Hdyž ſo něſchtó wo kralach praſi, ſo ſznamo někomužkuli wo kražnoſeži ſlothich krónow a dejmantowych trónow džije. Ma to móžachu pola wonych kralow ſi čežka myſle bycz. Nihdze nje- mějachu pſchu a debiñu, kajkuž kral Salomon; žadyn njebe ſak bohaty a mózny jako Alhaſverož, wo kótrymž ſo w Estheriných knihach piža, ſo mjeſeſche ſto a ſydom a dwazycži krajow.

Woni njebeču woſebniſchi dyžli wulzy kublerjo a ſamožicži knježa; njeſmědžachu tež po ſwojej hlowje roſkaſowacž a dawki napolozecž, al: dyrbjachu ſo teho džeržecž, ſchtož bě lud w ſhromadžiſnach wuradžil.

Tenož hdyž bě wójna, mjeſeſche kral najwjetſchu móz. Sa to pak dyrbjachu najprěnſchi do bitwy hicž. To wſchaf běſche wulfa

čeſcž a ſzadž někotremužkuli hordacžkej luba; ale pſchi tej čeſeži běch u tež strachi, raný, frej a ſzmjercž. Tak bě we wójniſkih čažach. — A hdyž bě měr, a kral ſo ludžom njeſpodobaſche, jeho wuhnachu a druhého ſebi wuſwolichu.

Potajkim ſo radn wěri, ſo žane medliſanje njebe, w tamnyh čažach w Sſerbach ſi kralom bycz. Nimo teho běſche poředko — a to jenož w bědnyh čažach — po wſchěch Sſerbach žadyn wovſchitkovny wjerch. Sſerbiſki narod dželeſche ſo do wſchelakich ſplahow. Kóždy ſplah pak, haj tež ſi wopředka ta a wona župa (krajina), džeržesche ſo ſi ſwojemu woſebitemu wjerchce.

So tajke wjerchowſtwa njemóžachu nicžo nahladneho a woſebneho měz, ſo ſzamo wot ſo wě. Tola namakachu ſo pſchezo knježa ſi hordej hlowu, kif ſebi ſi tajkej woſebnoſežu wjele bycz dachu.

A wo jenym tajkim kralu a jeho džowzy a teje nawoženju ſebi nětko powjedajmy.

* * *

Nehdy ſo ſerby do dalokich delních ſtron doſkahachu, wjele dale Blótow a Barlina: wot lužiſkih horow hacž ſi morju dele. A ſplahi, kif tute kraje wobylachu, předy hacž ſo Němzy ſi mordaſſeſkej ruku do jich kraja nawalichu, žiwjachu ſo w dobrym měrje: hoňtwjerjachu w ležach, wobdželachu pola, kublachu ſkót a wotměwachu ſwoje ſwjate dny. — Jedyn ſe ſwjatych dnjow bě wulki ſwjedžen lěčza, a to runje tehdy, hdyž je ſwjedžen ſwjateho Jana. Wě ſo woni tehdy, jako běch u hiſhce ſóhanjo, wo ſamu nicžo njewjedžachu.

Běſche to jich ſwjaty džen Wondy abo Wody. To bě po jich wérje pſchibohowka wſcheje wodý w žvrlach, ſtudnjach, rěkach, jeforach a hat ch.

Na tym dnu ſo mlodý lud ſi rěkam pvdawasche, po tym ſo běſche ſo hižo do ſthadženja ſlónza ſupal, ſo by ſi čiſtym čeželom ſwjedžen ſwjecžil; pſchetož tón džen masaný na čežle bycz, bě po jich wérje čorný hréch.

Młode holzy naplecžechu ſi wonjatych haložkov a ſwětlow wěncžki, a potom na nje ſaſwěcžene ſwěcžki pſchitwjerdžiſchi puſchežachu je na wodu.

Holzy pak na čołmach dale delka čažachu a ſlojachu wěncžki, najbóle ſa tymi honjo, kótrymž ſwěcžka haſla njebe. Kotremuž ſo poradži, wěncžki ſi njehaſnjenej ſwěcžku dobycz, temu bě to jako wěſhezenje, ſo ſměje wón tu holzu, fotrejež wěncžk běſche, ſa nje- wjestu. S najmjeňſha pak bě wona wjeczor ſi nim na rejach kralowna a wón ſi njej kral.

* * *

Slaježe, tónle ſaložk do naſheje bajki pſchima, fotruž ſu ſebi ſtari ludžo pov edali.

W jenej župi, daloko wot naſ ſi poſnozy dele, w delních ſtronach Sprewie, kralowasche Duban, jedyn ſi wonych kralow, wo kótrzych předy poręžachmy. Zeho kraj wſchaf bě mały, ale jeho ſdatosć bě nimo měrh wulka. Tón mjeſeſche rjanu džowku, rjeňſchu dyžli w zylej wokolinje žadyn wjerch. Lubinka bě jeje mjenio, wſchudžom po rjanovſci wukhwalena.

Rjeňſcho pak hacž jeje čežlina rjanovſc ſwěcžesche ſo we njej pōzecživa a luboſcživa dufcha.

Zunu ſwjedžen Wondy wona ſi towarſhakami ſobu ſwojemu wěncžkej pluwač da. A ſe wſchěch młodženzow najnadobniſchi towarſch Lubin ſebi jón popadny. Sa to změdžesche wón potom reje naſjedowacž. Wě ſo žana druhá jemu ſi kralownu njebe hacž Lubinka.

To bě jim ſi wopředka ſeſthadženje wutrobneho ſboža, ale potom čežlích rudženjow a ſi ſlónza ſaſko pſchekražnjenych lět. W jeje wutrobomaj bě ſo luboſc ſaſhwěcžila, ale to ploomjeſchko bě pōzecžive a čiſte jako hwěžka na njeboju. Lubinu njebe wot małych lět ſhem tak derje bylo, jako nětk, a ſemja njebe jej hiſhce ſenje tak rjanu, a njebo dotal niz tak ſměwkafe a jaſnje módr. A tež Lubin bě tak radoſcžiwý, jako by pſchyn ſwět ſwjeſeley ſi pſched nim hral.

Ale nadžija na žentwu to njemóžesche bycz. Kaf chžyl bohaty a hordy nan ſwoju rjanku na kubleschko wudacž?

Slaj, młodženž dale nicžo njebe dyžli lěch, t. r. mały kublet. W ſchaf wſchudže jako krobly hoňtwjer ſhwaleny a ſnaty. W ležach ſanicžesche wón džiwiſe ſwinje, mjeđzwiedže a wjelki, ſo ſzabſchi ludžo w ležu bojež njetriebali, ani na paſtwishežach w ſwoboj ſkót. Ale to wſchaf pſched woſzomaj hordeho wjerchā

Lubinzhyno nana, nicžo njebe. Tón by rády sa ſwoju džowku wuropneho kralorſkeho hyna wſal.

Hdyž ſo jemu pſcheradži, tak ſtej mlodej wutrobje k ſebi pſchikhilenej, ſakafa jej wón, ſama ſ dwora hicž a ſa Lubinom hladacž.

To bě čežne horjo, hdyž ſo ſalubowanej njemóžeschtej wjažy ſenč a lubkowacž. — Tola ſo ſaſo ujenadžizy pſchi ſkladnoſeži woſhladaſtej, njeh tež jenož na khwilku, a porečeſtej ſkradžu.

Hdyž mějachu w bližſchej župje wulki jěſdny kwaſ, bě Lubinka družka. A narvoženja bě ſebi tež Lubina na kwaſ pſcheropřežed dal. W tamnych čaſzach proſchachu ſebi ſamožicži ludžo kwaſarjow po zylých ſtach a hotowachu tydžení dolhe kwaſy. Tak bě tež tu. A hdyž po wjecžeri ſtari i vaſarjo ſa blidom pſchi winje ſedžo ſebi wo starých čaſzach powjedachu, ſarejwa ſebi wſchón ſpěſhny mlody lud.

To bě týmaj wutrobomaj ſkladna wěz, ſebi ſlōdké ſlowečko rjez. —

(Sloňenje pſchichodnje.)

Wſchelake ſ bliſta a ſ daloka.

— Konferenza ūžiſkých duchownych w Šaftej mějeſche ſwoju konferenzu ſańdžený ſchtwórtk w Budyschinje w ſali krajnoſtaſteho ſeminara. Šako čeſznaj hoſczej běſhtaj pſchitomuaj knies woſkjeſny hejtman ſe Schlieben a ſaſtupjeř konſiſtorſtwu knies wuſhſchi konſiſtorialny radžicžel Klaus. Knies tajny zyrkwijski radžicžel Keller wotewri konferenzu ſ nutnej modlitwu. Echo hnujaza a hluhokofaſčuta naręč, fotruž duchownym džerjeſche, jednaſche wo předowanju, kajke ma bycž w naſhej evangelskej zyrkwi, ſo by naſhe předowanje plody pſchinjeſlo. Wón poſtrowi kn. woſkjeſneho hejtmana ſe Schlieben a kniesa wuſhſcheho konſiſtorialneho radžicžela Klausa. Šaſtupjeř konſiſtorſtwu ſo ſ krótkimi ſlowami na ſhromadžiſnu wobroči pokazujo wſchaf na čežkoty naſheho čaſha, w kotrymž je duchownym ſczeſpliwoſeže trjeba, wubudzujo pak tež, ſo býchmy ſo ujebojeli ſo ſaložujo na kniesowe ſlubjenje, fotrež je wón ſwojej zyrkwi dal. Knies ſekundarius Häßler ſ Budyschina mějeſche pſchednoſtſt wo evangelisaziji a zyrkwiſkých ſtowarſchenjach. Evangelisazija chze ſ wonka zyrkwi w ſkadhzowanjach a pſchednoſtſtach tych dobyč, fotſiž zyrkwi ſdaleni ſteja. Hdyž wſchaf je myſl tuteho hibanja ſama na ſebi dobra, je Bohu žel tón pucž, fotruž je ſo khodžil, we wopacžnej ſahorjenioſeži runje naſhej zyrkwi napscheſzivo krocžil. Wodžerjo tuteho hibanja běchu ſektirarojo, fotſiž chždu duchownych ſedžbu njemějo, wſchitko lepje dokonjecž, haj, ſamo ſchecſzijanow ſa ſwoje ſektirareſke naſlady dobyč. Duž ma naſcha zyrkej ſe wſchaf na ſhromadžiſnu tole hibanje we wocžomaj wobkowacž. Wěſeſe wſchaf pak tam, hdyž evangelisazija pod wodženjom duchowneho ſchtanta ſteji, móže wona neſhoto dobre dokonjecž. Druhi džel pſchednoſtſtka ſečeſche wo zyrkwiſkých ſjednoczenjach a ſtowarſchenjach, w kotrychž ſo woſkadi ſ wobſebitým nutnoſćam ſhromadžuju. Tež tu dýrbjeſche ſo prajecž, ſo wſchaf ma ſo na nje ſedžbowacž, hdyž chzedža wone w duchownym pſchesběhnenju pſches duchowneho bycž, ſo pak ſu tež ſ dobrým wužitkom, hdyž chzedža duchownej wuſhnoſeži k bokej ſtejecž, hdyž ſu wone woprawdze ſjednoczenje khutnych ſchecſzijanow, fotſiž ſebi po duchownej zyrobje Božeho ſlowo žadaja. Žiwa rošmolwa ſo pſchednoſtſkej pſchisamknj.

— Kaž ſo nadžachmý, ſo ſupoj ſ přenjemu julijej hiſcheze njewobſhadži, dokež maja ſo wſchelake jednanja pſjedy dokonjecž. Madžiſomne pak tola hiſcheze do ſymſkeho čaſha wſchitko ſ dobremu ſonjej dónđe, ſo njeby w hroſnym ſymſkim čaſhu duchowne ſaſtaranje ſupjanſkeje a Khwacžanskeje woſhadly ſjednoczené woſtač ſtjebalo.

— Srudne běchu to čaſhy, jako ſańdženu ſhmu ſtrajk wuhlovyh dželacžerjow w Čeſkej wudýri a pola naſ na wuhlač poſtrachowacše. Sozialdemokratiszy wodžerjo běchu jich naſhežuwali, ſo dýrbja ſtrajkowacž, dokež ſo jim pſchemalo mſdy placž. Cži dželacžerjo dachu ſo naſhežuwacž. Najhubjeniſcho běſche wbohi ſečeſtſki lud pola naſ potrjecheny, fotruž dýrbjeſche ſhmu mręč, dokež ſebi njemóžeſche ſa drohe pjenjesy wuhlo ſupicž. Duž běchu sozialdemokratiszy wodžerjo na wbohi lud tule nuſu pſchinjeſli. Hdyž pak ſon žyloho ſtrajka woſhlaſdamy, ſo ſkutkowanje tuthych ſozialdemokratiszy wodžerjow hiſcheze w druhim hubjeniſhim ſwětle ſjewi. Schto ſu wuhlovi dželacžerjo dozpili? Tich mſda je ſo wo něhdze 3 prozenty powyſchila — ale wuhlo je 20 prozentow

drožſche hacž pſjedy. Schto ma najwjetſchi wužitk? Židowſzy wobžedžerjo wuhlowych podkopów. Duž mžemý ſebi myſlicž, ſo ma zyla wěz čiſeže druhi podložk. Naſſkerje ſu wobžedžerjo wuhlowych podkopów ſozialdemokratiszy dželacžerjow naſhežuwali ſtrajkowacž, ſo býchu woni čim bohatsche žně ſamii do ſwojeho ſaka doſtali. Potom pak džiw njeje, ſo ſo ſozialdemokratiszy wodžerjo tak woſohacža, ſo móža w kraſnych villach bydlicž. To je ſpocžinane ſozialdemokratiszy wodžerjow a lud je tak hluſy, ſo ſo wot nich ſaſlepicž dawa.

Šak ſtarý muž w lotteriji hrajeſche a wjele pjenjes pſchi tým doby.

Tón muž wjele w lotteriji hrajeſche a wón to móžeſche, pſchetož wón bě bohaty, ale wón po ſwojim waſchnju hrajeſche a wo tým chzu dženža ſomjedacž.

Wón běſche ſebi ſapišk w najlepſhei khwalbje ſtejazhých lotterijow napižal a w nich hrajeſche. Dale pak ſo tež hiſcheze na tajkich lotterijach wobdželi, wo kotrychž ſo jemu woſjewjenki do domu pſchinježechu a tež na tajkich, wo kotrychž běchu jemu ſnacži prajili, ſo ſu wot nich lóž ſupili a jemu nadžiū dobyča woſebje wukhwalichu.

Někotre dny do čežnjenja wón placžiſnu ložow wſa a ju — k pſchedawarjam ložow? a ně, na nalutowańju wón pjenjeſy donjeſe a da ſebi je do knihow, na fotrež běſche ſam napižal: „lotterijow dobyčk” ſapiſacž.

Kóžde nowe lěto ſicžby hromadže liežesche a by k temu wjezele pſchistají: „Lětža je ſo ta wěz derje činiła,” a hdyž běſche lětne wuſoszki ſlicžil, by ſo ſi zyloj wutrobu ſmial a prají: „To je rjany dobyči.”

Tak činjeſche wjele lět a jeho „lotterijowe dobyčki“ roſczechu k rjanym hódnym pjenjeſam. Šako wón wumrje, ſtejſeſche w jeho testamencze piſane: „Wuſoszki mojich nalutowańſkich knihow je —, mjenowaný „lotterijow dobyčk“ ſawostaju towarſtwu ſa ſniutſkowne mižionſtwo. Schto běſche najwjaſh w lotteriji dobyčl a ſchto najwjetſche žohnowanje ſkutkowaſ, wón abo cži druhý, fotſiž běchu w lotteriji ſwoje pjenjeſy pſchěhrali? Ža ſebi myſlu, tón pobožny muž, kž takle džiwnje w lotteriji hrajeſche.

Neſchto k roſpominanju.

Wutrobu w njebjehach, njebjeha we wutrobje.

* * *

Budž tak ſwěčzath kaž jehla a tak ſpěſhny kaž pčoſka!

* * *

To je dobrý pohonč, fotruž móže na małym blaku ſawrōcžicž.

Hudancžy.

Schto je woſlepił a ſa tsi dny woſlepił a ſobu duchowne wiženje dobyč?

[joavsk · laſg]

Schto jónu njejabžy pſchiñdže, kaž paduch w nožy?

[yüęg · luqng]

Daliſhe dobrowólne darh ſa wbohe armeniſke ſyroti:

M. N. ſ R. 1 hr. 50 np.

W mjenje wbohič ſyrotow praji wutrobu džak

Gólež, redaktor.

„Pomhaj Bóh“ njeje jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſchěch pſchēdaſwařných „Serb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtacž. Na ſchtwórci lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžiſla ſo ſa 4 np. pſchedawaju.